

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 95/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Miroslavom Golianom, Budatínska 3230/16, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 81/2010 a jeho rozsudkom z 8. novembra 2013, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 33/2014 a jeho uznesením zo 4. júna 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 66/2014 z 28. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 81/2010 a jeho rozsudkom z 8. novembra 2013, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 1 To 33/2014 a jeho uznesením zo 4. júna 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tdo 66/2014 z 28. októbra 2015.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 81/2010 z 8. novembra 2013 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov nepodmienečne a pre jeho výkon bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Po podaní odvolania zo strany sťažovateľa krajský súd uznesením sp. zn. 1 To 33/2014 zo 4. júna 2014 odvolanie sťažovateľa zamietol. Následne najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tdo 66/2014 z 28. októbra 2015 dovolanie sťažovateľa v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol.

3. Sťažovateľ následne s poukazom na podrobne uvedené skutkové okolnosti prípadu dáva do rozporu závery okresného súdu, krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu a zastáva názor, že v priebehu celého trestného konania vedeného voči jeho osobe došlo k porušeniu viacerých základných práv so zásahom do jeho slobôd.

V prvom rade sťažovateľ dáva do rozporu prijateľnosť a prípustnosť dôkazu, ktorý ho ako jediný podľa jeho názoru priamo usvedčuje z pohlavného styku s poškodenou – t. j. výter z pošvy poškodenej, a je toho názoru, že tento dôkaz nebol vykonaný v súlade s Trestným poriadkom, a teda je nezákonný a nepoužiteľný. Následne poukazuje na údajné ďalšie nezrovnalosti súdneho konania v kontexte so znaleckým posudkom č. PPZ-6906/KEU-BA-EXP-2009 z 19. januára 2010 vypracovaným Kriministicko-expertíznym ústavom Policajného zboru ([REDACTED]) a v kontexte s výpoveďou predmetného znalca [REDACTED] a domnieva sa, že „... výter z pošvy poškodenej neobsahoval dostatočný materiál na detekovanie biologického materiálu, ktorý by potvrdzoval prítomnosť DNA odsúdeného [REDACTED]“.

Sťažovateľ následne namieta okrem iného i porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu „... že (na okresnom súde, pozn.) vo veci

samej rozhodoval sudca disciplinárne potrestaný a teda vo vzťahu k sťažovateľovi nemohol vystupovať ako nezaujatý sudca“, a porušenie základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy vzhľadom na skutočnosť, že po vznesení obvinenia voči jeho osobe neboli v jeho prítomnosti, respektíve v prítomnosti jeho obhajcu, zopakované výsluchy viacerých svedkov majúce významnú právnu relevanciu pre rozhodnutie vo veci samej.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po náležitom preskúmaní veci vydal tento nález:

„1. Okresný súd Bratislava I v konaní a rozsudkom vedenom pod spis. zn. 6T/81/2010 v súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa domáhať sa právnej ochrany zákonom ustanoveným postupom na nezávislom a nestrannom súde porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajský súd Bratislava postupom a uznesením spis. zn. 1To/33/2014 v súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa domáhať sa právnej ochrany zákonom ustanoveným postupom na nezávislom a nestrannom súde porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spis. zn. 6 Tdo 66/2014 zo dňa 28.10.2015 v súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa domáhať sa právnej ochrany zákonom ustanoveným postupom na nezávislom a nestrannom súde porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn. 6T/81/2010 v súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa na poskytnutie právnej pomoci zákonom ustanoveným postupom ako aj v súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa na poskytnutie času a možnosti na prípravu obhajoby a práva obhajoby prostredníctvom obhajcu porušil podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudok Okresného súdu Bratislava I spis. zn. 6T/81/2010 a Uznesenie Krajského súdu Bratislava spis. zn. 1To/33/2014 ruší, sťažovateľ sa prepúšťa na slobodu a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20 000 € (slovom : dvadsaťtisíc/EUR), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 € (slovom : päťtisíc/EUR), ktoré mu je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 € (slovom: desaťtisíc/EUR), ktoré mu je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

9. Okresný súd Bratislava I je povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 284,08 € (slovom: dvestoosemdesiatštyri/08 EUR) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Miroslava Goliana, Advokátska kancelária, Budatínska 16, Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

5. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy má každý právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy má obvinený právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

8. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhovaného dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho zástupca. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie... b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva a slobody, c) proti komu sťažnosť smeruje. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

9. Ústavný súd ďalej s poukazom na dikciu ustanovenia § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde poznamenáva, že je viazaný návrhom sťažovateľa na začatie konania, ktorý bol v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti

petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tým subjektom, ktoré označili za porušovateľov svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

II.A K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 81/2010 a jeho rozsudkom z 8. novembra 2013

10. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

11. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu svojich základných práv podľa ústavy proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu, ktorý je súdom prvého stupňa, riadny opravný prostriedok, ktorý aj využil.

Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 6 T 81/2010 z 8. novembra 2013, a preto sťažnosť sťažovateľa z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

12. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval aj samotnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, s návrhom navyše nedoručil napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 T 81/2010 z 8. novembra 2013. Predloženie napadnutého rozhodnutia, proti ktorému sťažnosť smeruje (§ 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), je pritom zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom, a teda bol by daný dôvod i na odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

II.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 33/2014 a jeho uznesením zo 4. júna 2014

13. V kontexte napadnutého rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 1 To 33/2014 zo 4. júna 2014 ústavný súd opakovane poukazuje na nesplnenie zákonnej podmienky ustanovenej v § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a teda nepredloženie napadnutého rozhodnutia, proti ktorému sťažnosť smeruje, zo strany sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené nesplnenie zákonom danej podmienky konania pred ústavným súdom ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v tejto časti vykazuje také nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu aj v tejto sťažovateľom napadnutej časti odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.C K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 66/2014 z 28. októbra 2015

14. Ústavný súd opakovane, poukazujúc na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde, zdôrazňuje, že hoci sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu s návrhom doručil i splnomocnenie pre advokáta (datované 11. januára 2016) na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie bolo udelené výlučne len na „... *zastupovanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pre porušenie*

základných práv a slobôd splnomocniteľa v konaní v trestnej veci spis. zn. 6T/81/2010 vedenej pred Okresným súdom Bratislava I a spis. zn. 1To/33/2014 vedenej pred Krajským súdom Bratislava...“.

Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

Vyplývajú z už uvedeného, dospel ústavný súd k záveru, že splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 66/2014 z 28. októbra 2015 (ale výlučne len na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom v rozsahu napadnutého postupu a rozhodnutia tak okresného súdu, ako i krajského súdu).

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť i v tejto časti (bod II.C) vykazuje nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, a preto ju z uvedeného dôvodu rovnako odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. V súvislosti s uvedenými nedostatkami (bod II.A, II.B a II.C) ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie

konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

16. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2016